

Nationella vårdkompetensrådet

Årlig redovisning för 2021

Denna publikation skyddas av upphovsrättslagen. Vid citat ska källan uppges. För att återge bilder, fotografier och illustrationer krävs upphovsmannens tillstånd.

Publikationen finns som pdf på Socialstyrelsens webbplats. Publikationen kan också tas fram i alternativt format på begäran. Frågor om alternativa format skickas till alternativaformat@socialstyrelsen.se

Artikelnummer 2022-2-7780
Publicerad www.socialstyrelsen.se, februari 2022

Förord

Socialstyrelsen ska årligen redovisa Nationella vårdkompetensrådets vidtagna åtgärder och aktiviteter till Regeringskansliet (Socialdepartementet). Redovisningen ska överlämnas senast den 28 februari året efter det år som redovisningen avser.

Rapporten har utarbetats av medarbetare i rådskansliet. Nationella vårdkompetensrådet har gett synpunkter på den delen av rapporten som utgörs av rådets verksamhetsberättelse för 2021. Ansvarig enhetschef har varit Lena Hellberg.

Olivia Wigzell
Generaldirektör

Innehåll

Förord	3
Verksamhetsåret 2021 i korthet	7
Inledning	9
Nationella vårdkompetensrådets uppdrag och sammansättning	9
Nationella vårdkompetensrådets verksamhet 2021	10
Rådets möten	10
Verksamhetsplan 2021	11
Genomförda aktiviteter och uppföljning av verksamhetsplanen	11
Rådets analyser och bedömningar	16
Dialog med berörda aktörer	19
Kommunikationsarbete	20
Socialstyrelsens planering och organisering av rådets arbete	22
Rådskansliet	22
Samråd med UKÄ	22
Bilaga 1. Nationella vårdkompetensrådets ledamöter	23
Bilaga 2. Nationella vårdkompetensrådets verksamhetsplan 2021	24
Bilaga 3. Kommunikationsformer för olika målgrupper	34

Verksamhetsåret 2021 i korthet

Nationella vårdkompetensrådets (rådets) ska bidra till en god planering av vårdens kompetensförsörjning. Rådets andra verksamhetsår har inneburit en fortsatt utveckling av det viktiga sektorsövergripande samarbetet mellan universitet och högskolor, vården och övriga berörda aktörer för att möta utmaningarna med kompetensbehoven av högskoleutbildade yrkesgrupper i den regionala och kommunala hälso- och sjukvården och vid lärosätena. Under rådets första verksamhetsår 2020 kom coronapandemin. Pandemin har inneburit en stor påverkan på verksamheten inom vården och vårdutbildningarna samtidigt som den också har synliggjort brister som var kända innan pandemins intåg. Rådets andra verksamhetsår 2021 har därför präglats av en önskan om att ta nästa steg – från diskussion till handling. Bland annat har rådsledamöterna bildat olika arbetsgrupper för att genom samverkan kunna genomföra förändringar och på så sätt driva på reell utveckling på några områden som har stor betydelse för kompetensförsörjningen i vården. I september hölls en välbesökt och uppskattad konferens. Även här var temat hur vi går från ord till handling. Under året har också sex regionala vårdkompetensråd bildats och genom dessa en unik samverkansmodell som inkluderar såväl lokal och regional som nationell nivå.

Coronapandemin har även under 2021 påverkat rådets arbete och medfört fortsatta utmaningar för vårdens kompetensförsörjning. Den rådande situationen har tydliggjort den centrala roll som rådet utgör genom sin sammansättning, där såväl lärosäten som vårdens huvudmän är representerade. Det innebär att rådets kunskapsunderlag och bedömningar belyser flera perspektiv på vårdens kompetensförsörjning. Arbetsuppgifterna för rådet har varit många och alltjämt utvidgats i takt med att rådet blivit mer känt och efterfrågat.

Ett stort antal aktörer har efterfrågat rådsledamöternas deltagande i möten och olika forum för frågor om kompetensförsörjning. Intresset för rådets rekommendationer och bedömningar har likaså ökat och en prioritering har behövt ske utifrån rådets verksamhetsplan för 2021. Efterfrågan på rådets kompetens har även synliggjorts i det regeringsuppdrag om kompetensförsörjning i primärvården som Socialstyrelsen och Nationella vårdkompetensrådet fick i september 2021. Inom ramen för uppdraget ska myndigheten tillsammans med rådet och i dialog med övriga berörda aktörer, ta fram förslag som syftar till att stärka medarbetarna och säkra den framtida kompetensförsörjningen inom primärvården¹.

Under 2021 har rådet publicerat tio publikationer i form av kunskapsunderlag om bl. a. statistikflöden för yrkesgrupperna läkare och biomedicinska analytiker. Vid publiceringen kommunicerades även tillhörande debattartiklar för att sprida kunskap och starta diskussion om utmaningar och möjligheter med kompetensförsörjningen för nämnda yrken. I samband med att rådet i september genomförde en nationell digital heldagskonferens

¹ Uppdrag om kompetensförsörjning inom primärvården (S2021/06575).

publicerade rådet en debattartikel med en rad rekommendationer för att stärka kompetensförsörjningen i hälso- och sjukvården.

Rådet bildade i slutet av 2020 sex arbetsgrupper där rådsledamöterna själva, och ibland även externa aktörer, arbetat med frågor inom olika områden som är viktiga för vårdens kompetensförsörjning. Under 2021 har arbetet i nämnda arbetsgrupper resulterat i bl. a. rekommendationer för att hantera övergången till läkarnas bastjänstgöring, en genomlysning av antal förenade anställningar vid vissa lärosäten, översyn av avtal för den verksamhetsförlagda utbildningen, VFU, i vissa regioner samt kartläggning av förekomsten av fortbildning för vissa yrkesgrupper.

Rådet har under året fortsatt att etablera dialog med aktörer som inte är representerade i rådet, till exempel professionsföreträdare och myndigheter med angränsande verksamhet. Rådets egen webbplats lanserades i maj. Där kan besökarna följa rådets arbete och ta del av kunskapsunderlag både från rådet och från andra aktörer.

Rådskansliet på Socialstyrelsen har fortsatt att byggas upp under året och har haft ett löpande och nära samarbete med Universitetskanslersämbetet.

Inledning

Nationella vårdkompetensrådets uppdrag och sammansättning

Nationella vårdkompetensrådet är ett rådgivande organ inom Socialstyrelsen, vars uppdrag framgår av Förordning (2015:284) med instruktion för Socialstyrelsen. Rådet ska bidra till en god kompetensförsörjning genom att

1. göra samlade bedömningar av kompetensförsörjningsbehoven baserade på tillgängliga kunskapsunderlag och tillgängliggöra sammanställningar av kunskapsunderlag,
2. stödja beslutsfattare och andra berörda aktörer på nationell och regional nivå i frågor av betydelse för kompetensförsörjningen när det gäller hälso- och sjukvårdspersonal,
3. åstadkomma samverkan mellan och föra dialog med berörda aktörer, och
4. stödja de sjukvårdsregionala råden².

Nationella vårdkompetensrådet inrättades av regeringen den 1 januari 2020³. Rådet med ett tillhörande kansli är placerat på Socialstyrelsen. Myndigheten ansvarar för administration, beredning och föredragning av ärenden och därmed sammanhängande uppgifter⁴.

Rådet består av en ordförande och 13 andra ledamöter (se bilaga 1). Ordföranden ska ha kunskaper om såväl högskolesektorn som hälso- och sjukvårdssektorn. Av ledamöterna ska fem representera lärosätena, tre representera regionerna, två representera kommunerna, en representera Socialstyrelsen, en representera Universitetskanslersämbetet och en representera de sjukvårdsregionala råden. Ledamöterna i Nationella vårdkompetensrådet utses av regeringen för en bestämd tid. Med undantag för ordföranden utses ledamöterna i rådet på gemensamt förslag av Socialstyrelsen och Universitetskanslersämbetet.⁵

² Förordning (2015:284) med instruktion för Socialstyrelsen § 17 a.

³ Uppdrag att förbereda inrättandet av ett nationellt råd för kompetensförsörjning av personal inom hälso- och sjukvården, S2019/03995/FS.

⁴ Förordning (2015:284) med instruktion för Socialstyrelsen § 17 a.

⁵ Förordning (2015:284) med instruktion för Socialstyrelsen § 17-b och § 22 a.

Nationella vårdkompetensrådets verksamhet 2021

Nationella vårdkompetensrådets andra verksamhetsår har inneburit en fortsättning på det sektorsövergripande samarbetet på nationell nivå om kompetensförsörjningen inom hälso- och sjukvården och tandvården för att möta kompetensbehoven i regional och kommunal hälso- och sjukvård samt vid universitetet och högskolor.

Den rådande coronapandemin har dock präglat rådets verksamhet i högre grad än vad som kunde förutses under rådets första verksamhetsår. Detta har inneburit att etableringsfasen förlängts och pandemin har medfört konsekvenser även för innevarande år, i form av att viss planerad verksamhet har fått anstå. Coronapandemin har även påverkat de verksamheter som rådet representerar, regional och kommunal hälso- och sjukvård, utbildningsverksamhet vid högskolor och universitet samt Socialstyrelsens och Universitetskanslersämbetets uppdrag.

Rådets arbete under 2021 har utgått från aktiviteterna i rådets treåriga verksamhetsplan. Ytterligare arbete har bedrivits i enlighet med regeringens uppdrag till Socialstyrelsen och Nationella vårdkompetensrådet om kompetensförsörjning inom primärvården (S2021/06575). Därtill har rådet under året publicerat tio publikationer i form av kunskapsunderlag i syfte att bidra till att effektivisera kompetensförsörjning av personal inom hälso- och sjukvården och tandvården.

Pandemin har ytterligare satt ljuset på frågor om kompetensförsörjningen i hälso- och sjukvården. Detta har inte minst blivit tydligt genom ett stort antal förfrågningar till rådsledamöter om deltagande i möten och efterfrågan på rådets publikationer och bedömningar, tyvärr ofta långt utöver rådets förfogade resurser. Det finns som sagt en stor efterfrågan på rådets kunskap och verksamhet, inte minst mot bakgrund av annalkande behov i den på sikt kommande efterpandemiska fasen för stöd och underlag om frågor kopplade till kompetensförsörjning.

Rådets möten

Nationella vårdkompetensrådets första möte ägde rum i februari 2020. Rådet beslutade vid detta möte att varje år ha fyra heldagsmöten och att ytterligare möten kan bokas in vid behov. Rådet har under 2021 haft sex möten, i januari, mars, maj, september, oktober och november. Årets möten har hållits digitalt förutom novembermötet som genomfördes fysiskt på Socialstyrelsen. Protokoll från rådets möten publiceras löpande på rådets webbplats⁶.

⁶ Se <https://www.nationellavardkompetensradet.se/om-radet/radets-moten/>

Verksamhetsplan 2021

Nationella vårdkompetensrådet har utarbetat en verksamhetsplan för perioden 2020–2022 med treåriga målområden och mål. Verksamhetsplanen uppdateras årligen med en aktivitetsplan för aktuellt år. Verksamhetsplanen återfinns i sin helhet i bilaga 2.

Treåriga målområden och mål

Nationella vårdkompetensrådets övergripande uppdrag är att långsiktigt samordna, kartlägga och verka för att effektivisera kompetensförsörjning av personal inom hälso- och sjukvården och tandvården. Utifrån detta har rådet definierat tre målområden för verksamheten:

- Nationellt samordna och främja samverkan om kompetensförsörjningen i hälso- och sjukvården på nationell och regional nivå.
- Främja en kunskapsbaserad kompetensförsörjning i hälso- och sjukvården.
- Ge berörda aktörer tillgång till en samlad och kvalitetssäkrad bild av nuvarande och framtida kompetensförsörjningsbehov.

Rådet har formulerat ett antal olika mål under respektive målområde, se bilaga 2.

Planerade aktiviteter 2021

Av verksamhetsplanen (bilaga 2) framgår mål med tillhörande aktiviteter som rådet planerat att genomföra under 2021. Några av de prioriterade aktiviteterna under 2021 har varit att:

- Stödja etableringen av de sex regionala vårdkompetensråden.
- Etablera kontakt och dialog med aktörer som inte är representerade i rådet
- Fortsätta att utveckla statistikflöden för högskoleutbildade yrkesgrupper.
- Utveckla arbetet i rådets respektive arbetsgrupper.
- Genomföra en nationell konferens för dialog om kompetensförsörjningen.
- Analysera lärodomar av hur pandemin fortsatt har påverkat kompetensförsörjningen och föreslå på åtgärder.
- Utveckla kommunikationsstrategi och kommunikationskanaler för att sprida rådets verksamhet till berörda aktörer.

Genomförda aktiviteter och uppföljning av verksamhetsplanen

Nedan beskrivs först en översiktlig uppföljning av verksamhetsplanen. Därefter beskrivs några centrala aktiviteter mer ingående. Annat genomfört arbete under året beskrivs därefter i egna avsnitt.

Majoriteten av de planerade aktiviteterna enligt verksamhetsplanen har kunnat genomföras enligt plan, trots att rådets verksamhet har påverkats av pandemin. Flera aktiviteter löper över längre tid och kommer att fortgå under 2022.

Urval av genomförda aktiviteter per målområde

Målområde 1. Nationellt samordna och främja samverkan om kompetensförsörjningen i hälso- och sjukvården på nationell och regional nivå:

- Beslut av samverkansmodell för samverkan mellan regionala råden och nationella rådet.
- Påbörjat kartläggning av samverkan om VFU och befintliga samverkansavtal genom dialog med berörda kontaktpersoner i regioner/kommuner.
- Sammanställt söktryck på akademiska tjänster (lektorat/förenade anställningar mm) vid universitet och högskolor.
- Inventerat antalet doktorander och disputerade medarbetare inom kommunal verksamhet.
- Påbörjat dialog med avnämare i frågor om nationell samverkan och samordning om kompetensförsörjningen inklusive klinisk forskning.
- Löpande dialog mellan rådet och berörda aktörer/myndigheter.
- Arbetat med regeringsuppdraget om kompetensförsörjning i primärvården.

Målområde 2. Främja en kunskapsbaserad kompetensförsörjning i hälso- och sjukvården:

- Publicerat statistikbaserade flödesbeskrivningar för läkare och för biomedicinska analytiker.
- Publicerat promemorian Förenade anställningar vid de medicinska fakulteterna 2018-2020.
- Utarbetat kortsiktiga prognoser för antal examinerade för högskoleutbildade utbildningsgrupper.
- Sammanställt befintlig statistik om utbildade och sysselsatta av olika yrkesgrupper per sjukvårdsregion.
- Utvecklat kunskapsunderlag för AT/BT för läkare.
- Fortsatt analysera lärdomar av hur pandemin påverkat kompetensförsörjningen.
- Påbörjat arbetet genom att verka för ökad grad av fortbildning för chefer och ledare inom hälso- och sjukvårdsverksamheter.
- Påbörjat arbetet genom att verka för att fortbildning är kvalitetssäkrad och utgår ifrån vetenskapligt grundad kompetens.

Målområde 3. Ge berörda aktörer tillgång till en samlad och kvalitetssäkrad bild av nuvarande och framtida kompetensförsörjningsbehov:

- Publicerat två debattartiklar i anslutning till rådets statistikbaserade flödesbeskrivningar för yrkesgruppen läkare (2021:2) respektive rådets bedömningar om kompetensförsörjning inför rådets konferens.
- Färdigställt och publicerat rådets egen webbplats i syfte att sprida rådets arbete och samla kunskapsunderlag om kompetensförsörjningen.
- Genomfört en nationell digital konferens.
- Spridit rådets arbete i nyhetsbrev löpande under året.

Arbetsgrupper i rådet

På initiativ av rådets ordförande har rådet i slutet av 2020 bildat arbetsgrupper för beredning av några särskilt centrala frågor. För arbetet i några av arbetsgrupperna har även externa aktörer bjudits in för ett bredare samarbete. Arbetsgruppernas verksamhet redovisas kortfattat i det följande:

Fortbildning

Arbetsgruppen kan konstatera att det finns ett omfattande behov av fortbildning på olika håll och inom olika områden. Angreppssättet har därför varit att fokusera på de utbildningar som finns och hur dessa kan utvecklas. Fokusområden har varit att påbörja en kartläggning över problem och möjligheter i fråga om:

1. Utbildning till avancerad klinisk specialistsjuksköterska (AKS)/ avancerad specialistsjuksköterska (AVS).
2. Förslag till fortutbildning inom intermediär vård.
3. Olika slags kompetensförsörjning för chefer inom hälso- och sjukvård.
4. Specialistsjuksköterske- och barnmorskeutbildning – behov av att ändra förutsättningar för antagning.

Samverkan om klinisk forskning

Arbetsgruppen har arbetat fram en promemoria om förenade anställningar vid de medicinska fakulteterna 2018–2020⁷ som publicerades på rådets hemsida i oktober 2021. Promemorian baseras på en kort enkät kring förenade anställningar under åren 2018–2020 som gått ut till dekaner och anställningsnämnder (eller motsvarande) vid landets sju medicinska fakulteter. Dialog har även ägt rum med de regionala vårdkompetensråden. Därtill har arbetet haft fokus på forskarutbildning/-samverkan om forskarutbildning och dess betydelse för kompetensförsörjning, dialogmöten med nationella aktörer och inventering av forskningssatsningar i samverkan mellan region/-kommun/lärosäten.

Nationell samordning av dimensionering av läkarnas allmäntjänstgöring (AT) och bastjänstgöring (BT)

Arbetsgruppen har arbetat med en egeninitierad översyn av AT-föreskriften, identifierat möjliga orsaker till eventuella flaskhalsar i övergångarna från grundutbildningen via legitimation till specialist samt fortsatt analysera resultaten av rådets rapport om statistikbaserade flödesbeskrivningar för yrkesgruppen läkare. En genomgång av regionernas planering av AT 2022–2024 har genomförts i syfte att undersöka om det finns ett nationellt uppdämt behov av AT respektive BT. Gruppen har även arrangerat två workshops med regionala avnämare för läkarutbildningen för att belysa frågan om det finns ett ökat handledarbehov och en utveckling av handledarfunktioner utifrån övergången från AT till BT i och med förändringarna läkares utbildning från student till specialist. Rådet har initierat samverkan med de regionala vårdkompetensråden för att ta fram planeringsunderlag och förslag till åtgärder samt gemensamt med de regionala råden skapa en plan för utfasning av AT och övergång till BT. Rådet publicerade i januari 2021 (?) en promemoria om

⁷ Förenade anställningar vid de medicinska fakulteterna 2018–2020, 2021:10.

Nationella vårdkompetensrådets rekommendationer i syfte att bidra till att öka kapacitet och genomströmning i AT, samt för att minska uppdämda behov inför breddinförande av BT. för att hantera övergången till läkarnas bas-tjänstgöring i januari 2022.

Utveckla samverkan om verksamhetsförlagd utbildning (VFU) och klinisk praktik

Arbetsgruppen har identifierat utvecklingsområden gällande VFU och annan klinisk praktik i form av nationella likheter och fördelar med nationell samordning av utmaningarna med VFU. Det handlar bl. a. om att få en bra VFU för utbildningsanordnarna, arbetsgivarna, studenterna och patienterna, än att fortsätta med den fragmenterade VFU/klinisk praktik inom vårdutbildningarna som görs idag. Gruppen har även initierat en översyn av gemensamma VFU-avtal med utgångspunkt i Västra Götalandsregionens avtal. Arbetsgruppen har även identifierat behov av utveckling av digitala stödsystem för planering av VFU samt behovet av en lättillgänglig digital handledarutbildning av hög kvalitet.

Innehåll för nationell konferens under 2021 i rådets regi

Arbetsgruppen har planerat innehållet i konferensen som ägde rum den 24 september 2021.

Stödja etableringen av de sjukvårdsregionala råden

Arbetsgruppen har verkat för att på olika sätt stödja etableringen av de sex sjukvårdsregionala råden, t.ex. genom mötesdeltagande och framtagande av beslutsunderlag för samverkansmodell mellan nationella vårdkompetensrådet och de sjukvårdsregionala råden.

Nationell konferens

Rådet genomförde den 24 september 2021 en nationell digital heldagskonferens om kompetensförsörjning i hälso- och sjukvården. Till konferensen hade 690 personer anmält sig och under dagen deltog 540 unika deltagare. I konferensen deltog ca 50 talare. Syftet med konferensen var att skapa en nationell arena för utbyte av kunskap och erfarenheter kring aktuella frågor om kompetens inom vården. Deltagarna gav konferensen snittbetyget 7,9 på en skala mellan 1 och 10. På rådets webbplats finns fullständig information om konferensen samt filmer från dagen att ta del av⁸.

I samband med konferensen publicerade rådet en debattartikel i Dagens Samhälle⁹ med ett antal rekommendationer:

- Satsa på klinisk forskning. Dagens spetsforskning är morgondagens rutinbehandlingar. När vi utvecklar nya behandlingar kan vårdtider kortas, vilket framförallt gynnar patienterna men också minskar kostnaderna. Möjligheten att engagera sig i klinisk forskning gynnar också medarbetarnas utveckling och karriärmöjligheter, och därmed kompetensförsörjningen i vården.

⁸ <https://www.nationellavardkompetensradet.se/om-radet/radets-verksamhet/konferens-24-september-2021/>

⁹ <https://www.dagenssamhalle.se/opinion/debatt/vardens-kompetensforsorjning-kraver-okad-nationell-samordning/>

- Minska den administrativa bördan. Flera studier bekräftar att hälso- och sjukvårdens medarbetare lägger en mycket stor del av sin tid på administrativa sysslor: möten, patientdokumentation, uppföljning. Endast en tredjedel av arbetstiden träffar läkare och sjuksköterskor sina patienter.
- Lita på professionerna. Det är hälso- och sjukvårdens medarbetare som har lösningarna på vårdens utmaningar. Handlingsutrymmet för de som möter patienterna behöver ökas. Det är också en nyckel för att skapa mer attraktiva arbetsmiljöer där medarbetare känner att de kan göra skillnad i vården.
- Öka takten i digitaliseringen. Hälso- och sjukvården ligger efter i digitalisering, men växlar upp. Erfarenheterna från pandemin är tydliga: en stor andel vårdmöten kan genomföras digitalt, ökad användning av digital teknik kan underlätta självmonitorering i hemmet och patienten kan därmed ta en mer aktiv roll i sin egen vård. Detta efterfrågas också av patienterna. Digitaliseringen kan också minska onödig byråkrati och ge medarbetarna mer tid att skapa ökad patientdelaktighet för att uppnå en god och jämlik vård.
- Öka teamarbetet. Framtiden inom hälso- och sjukvården tillhör det multiprofessionella teamet. När vårdens olika professioner arbetar tillsammans och på toppen av sin kompetens är vi rustade för vårdens utmaningar.
- Öppna vården för nya kompetenser. I framtidens sjukvård kommer nya yrken att krävas – sida vid sida med de traditionella vårdprofessionerna. Redan idag ökar exempelvis antalet bioinformatiker och civilingenjörer, eftersom den medicinska och tekniska utvecklingen ställer krav på ny kompetens i vården. Därför behöver samverkan över traditionella yrkesområden och akademiska fält accelereras.

Främja etablering av regionala vårdkompetensråd

I rådets uppdrag ingår att stödja de sjukvårdsregionala råden. Det innefattar främjande av samverkan mellan regioner, kommuner och lärosäten på sjukvårdsregional nivå genom att stödja etablering av regionala vårdkompetensråd i varje sjukvårdsregion samt löpande föra dialog med och stödja dessa verksamheter.

Under 2021 har samtliga regionala vårdkompetensråd etablerats.

Under 2021 har rådet genom en av rådsarbetsgrupperna och med stöd av externa konsulter arbetat fram ett utkast till gemensamma arbetssätt för samverkan mellan Nationella vårdkompetensrådet och de regionala vårdkompetensråden¹⁰. Utkastet har remitterats till de regionala råden och beslutades vid rådsmötet den 17 november 2021. Genom beslutet verkställs enhetliga benämningar och logotyper i syfte att underlätta extern kommunikation om den nationella samverkansmodellen för planering av vårdens kompetensförsörjning. De regionala råden ska benämnas enligt exemplet: Regionala vårdkompetensrådet - Södra/Norra/Mellansverige/Sydöstra/Västra/Stockholm Gotland. Nationella rådet erbjuder även de regionala råden en logotyp i likhet med nationella rådets logotyp.

¹⁰ Gemensamma arbetssätt för samverkan mellan Nationella vårdkompetensrådet och de regionala vårdkompetensråden (3.5-34112/2021).

De gemensamma arbetssätten innebär även att det kommer finnas information om varje sjukvårdsregionalt råd på rådets webbplats. För att underlätta gemensam planering och genomförande av aktiviteter bjuder rådets ordförande in samtliga regionala råds ordförande till ett möte per termin för att diskutera aktuella frågor samt planera samverkan för gemensamt arbete med vårdens kompetensförsörjning. Rådets kansli bjuder in respektive regionalt råds processledare/administrativt stöd till två möten per termin.

För att underlätta dialog mellan berörda aktörer för att gemensamt identifiera och prioritera frågor att agera på tillsammans, planerar och genomför rådet och kansliet en årlig mötesplats för kunskapsutbyte och möjlighet att identifiera och prioritera gemensamma frågor att agera på. Mötesplatsen kan till exempel vara ett gemensamt möte om prioriterade frågor. Såväl rådet som de regionala råden uppmanas att ta initiativ till att anordna aktiviteter för lärande och erfarenhetsutbyten om viktiga frågor för vårdens kompetensförsörjning. Det kan exempelvis handla om dialogträffar för erfarenhetsutbyten, seminarier med inspirations- eller kunskapsföreläsningar eller webinarier för samverkan kring särskilda frågor.

Rådets analyser och bedömningar

Statistikbaserade flödesbeskrivningar

Under 2021 har rådet publicerat två statistikbaserade flödesbeskrivningar, en för läkare och en för biomedicinska analytiker. Statistikflödena syftar till att analysera flöden och flaskhalsar i övergångarna mellan utbildning, legitimation, specialisering, yrkesverksamhet och forskarexamen. Arbetet bygger på de tidigare genomförda pilotstudierna som presenterades i rapporten Framtidens vårdkompetens¹¹. En generisk modell för flödena samt förslag på prioriteringsgrunder för ordningsföljd för flöden för kommande yrkesgrupper har tagits fram.

I flödesanalysen för läkare¹² visar de övergripande resultaten på genomgående skillnader både vad gäller ålder och kön för alla mätpunkter. Könsskillnaderna påverkar i många fall resultaten i högre grad än ålder. Dock har både ålders- och könsfördelning varierat mellan olika mätpunkter över tid. Resultaten visar bland annat att den totala tiden mellan läkarexamen och legitimation hade ökat med i genomsnitt 5,5 månader: från 30,5 månader för de som blev legitimerade 2008 till 36,0 månader för de som fick sin legitimation 2018. Det är en ökning med 18 procent under denna tioårsperiod. Liksom det under perioden 2008–2018 i genomsnitt tog längre tid för kvinnor än för män att få legitimation efter examen, hade även tiden från legitimation till specialistbevis ökat till i genomsnitt 8,2 år för kvinnor 2018 och till 7,6 år för män. Skillnaden mellan könen motsvarar i genomsnitt 483 helårstjänster som specialistläkare. Andelen kvinnliga läkare som erhöll specialistbevis ökade mellan åren 2012–2018 från 47 procent 2012 till 54 procent 2018. Tiden från erhållen legitimation till doktorsexamen avspeglar också skillnader mellan könen: för män tog det generellt sett kortare tid efter legitimation att ta ut en

¹¹ REF

¹² Statistikbaserade flödesbeskrivningar för yrkesgruppen läkare, 2021:2.

doktorsexamen. I genomsnitt skilde det 1 år mellan kvinnor och män totalt under åren 2010–2019. Mot bakgrund av resultaten har rådet beslutat att arbeta vidare med frågan i flödesbeskrivningen utifrån data som beställts från Försäkringskassan om bl.a. föräldraledighet och sjukfrånvaro. Rådet planerat att publicera analysen under 2022.

Flödesanalysen för biomedicinska analytiker¹³ visar bl.a. att könsfördelningen är ojämn bland sysselsatta legitimerade biomedicinska analytiker, 88 procent är kvinnor och 12 procent är män. Utbildningen till biomedicinsk analytiker är vidare en av de legitimationsgrundande yrkesutbildningarna inom hälso- och sjukvård och tandvård som har lägst examensfrekvens och det är få biomedicinska analytiker som utbildar sig på forskarnivå. Nationella vårdkompetensrådet kommer utifrån resultaten att arbeta vidare med aktuella frågor och utmaningar gällande kompetensförsörjningen av biomedicinska analytiker.

Sysselsättningsstatistik per yrke för de sex sjukvårdsregionerna

Under 2021 publicerade rådet sjukvårdsregional statistik över antalet sysselsatta inom yrken som kräver legitimation, per 100 000 invånare i riket jämfört med respektive sjukvårdsregion.

I Norra sjukvårdsregionen¹⁴ ligger vissa yrken över riksgenomsnittet och andra under. Antalet sysselsatta apotekare och psykoterapeuter ligger relativt långt under genomsnittet i riket. Det finns även yrken som ligger över riksgenomsnittet. Bland dessa kan nämnas arbetsterapeuter, fysioterapeuter, examinerade läkare utan legitimation (AT-läkare ingår till exempel i denna grupp), receptarier och sjuksköterskor.

I Sjukvårdsregion Mellansverige¹⁵ är det tydligt att många yrken ligger i linje med, eller under, genomsnittet för riket. Till exempel ligger legitimerade läkare, psykologer och psykoterapeuter under riksgenomsnittet. Ett par yrken ligger över genomsnittet: receptarier och sjuksköterskor.

I Stockholm-Gotlands sjukvårdsregion¹⁶ ligger många yrken i linje med, eller över, genomsnittet för riket. Apotekare, legitimerade läkare, naprapater, psykologer och psykoterapeuter ligger relativt långt över riksgenomsnittet. Ett par yrken ligger relativt långt under genomsnittet: arbetsterapeuter och sjuksköterskor.

I Sydöstra sjukvårdsregionen¹⁷ är det tydligt att många yrken ligger i linje med genomsnittet för riket. Till exempel ligger apotekare, legitimerade läkare, naprapater, psykologer och psykoterapeuter under riksgenomsnittet, medan arbetsterapeuter och examinerade läkare utan legitimation (AT-läkare ingår till exempel i denna grupp) ligger över genomsnittet för riket.

¹³ Statistikbaserade flödesbeskrivningar för yrkesgruppen biomedicinska analytiker, 2021:9.

¹⁴ Sysselsättningsstatistik per yrke för Norra sjukvårdsregionen, 2021:3.

¹⁵ Sysselsättningsstatistik per yrke för Sjukvårdsregion Mellansverige, 2021:4.

¹⁶ Sysselsättningsstatistik per yrke för Stockholm-Gotlands sjukvårdsregion, 2021:5.

¹⁷ Sysselsättningsstatistik per yrke för Sydöstra sjukvårdsregionen, 2021:6.

I Västra sjukvårdsregionen¹⁸ ligger många yrken i linje med, eller över, genomsnittet för riket. Kiropraktorer och naprapater ligger under riksgenomsnittet, medan exempelvis audionomer och barnmorskor ligger över genomsnittet för riket.

I Södra sjukvårdsregionen¹⁹ är det tydligt att många yrken ligger i linje med, eller under, genomsnittet för riket. Barnmorskor och naprapater är två av de yrkesgrupper som ligger under riksgenomsnittet, medan de yrkesgrupper som ligger marginellt över genomsnittet för riket är röntgensjuksköterskor och biomedicinska analytiker.

Examinerade inom vårdutbildningar

UKÄ har på rådets uppdrag tagit fram prognoser för antal examinerade för högskoleutbildade yrkesgrupper (förutom specialistsjuksköterskor och hälso- och sjukvårdskuratorer) på 1, 2 och 3 års sikt. Prognoshorisonten varierar mellan olika utbildningar, beroende på utbildningarnas längd. Prognoserna presenteras på nationell nivå samt för varje sjukvårdsregion och baseras på antal nybörjare samt historiska examensfrekvenser. Prognoserna publicerades i januari 2021²⁰. Utvecklingsarbete för en andra del av dessa prognoser har också påbörjats vilket innebär att inkludera lärosätens planerade utbildningsutbud och planerade utbildningsvolymmer.

Uppdrag om kompetensförsörjning inom primärvården (S2021/06575)

Socialstyrelsen har fått i uppdrag av regeringen att, tillsammans med Nationella vårdkompetensrådet och i dialog med övriga berörda aktörer, ta fram förslag som syftar till att stärka medarbetarna och säkra den framtida kompetensförsörjningen inom primärvården. I uppdraget ingår att ge förslag i fråga om att där följande ingår:

- utveckla, motivera och behålla de medarbetare som redan idag arbetar inom primärvården,
- attrahera och locka till sig nya medarbetare i primärvården
- få primärvården att medverka i högskoleutbildning av framtida medarbetare samt i forskning
- främja en geografisk rörlighet och rekrytering till primärvård i glesbygd och socioekonomiskt utsatta områden samt ökad attraktivitet för primärvårdens nuvarande medarbetare
- tydliggöra tillgång och efterfrågan samt rekommendationer för dimensionering av läkares specialiseringstjänstgöring (ST), samt av specialistläkare inom allmänmedicin på nationell och regional nivå, och
- utveckla och tydliggöra rådets strategiska och operativa roll när det gäller den långsiktiga kompetensförsörjningen.

¹⁸ Sysselsättningsstatistik per yrke för Västra sjukvårdsregionen, 2021:7.

¹⁹ Sysselsättningsstatistik per yrke för Södra sjukvårdsregionen, 2021:8.

²⁰ Examinerade inom vårdutbildningar, 2021:1.

I genomförandet av uppdraget ska Socialstyrelsen samverka med Nationella vårdkompetensrådet och andra berörda myndigheter t.ex. Universitetskanslersämbetet, universitet och högskolor och föra en dialog med organisationer som företräder professionerna och andra berörda aktörer. Socialstyrelsen ska senast den 1 maj 2022 lämna en skriftlig delredovisning av arbetet med uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet). Socialstyrelsen ska senast den 30 november 2022 lämna en skriftlig slutredovisning av arbetet till Regeringskansliet (Socialdepartementet).

Dialog med berörda aktörer

Rådet för en löpande dialog med berörda aktörer och målgrupper som inte är representerade i rådet, såsom företrädare för professioner, patienter, studenter, privata vårdgivare samt myndigheter, intresseorganisationer och andra nationella aktörer. Rådets andra verksamhetsår har inneburit ett stort antal förfrågningar om deltagande, intervjuer och bedömningar från rådets ledamöter.

Organisering av dialog med berörda aktörer

Rådet har funnit att det är ändamålsenligt att dialogen med berörda aktörer sker genom olika kommunikationsformer till olika målgrupper (bilaga 3).

Genom de nätverk och grupperingar som rådets ledamöter deltar i sker löpande samverkan och informationsutbyte med företrädare för regioner, kommuner och lärosäten.

Rådskansliet ansvarar för den löpande dialogen med olika myndigheter och andra nationella intresseorganisationer, såsom t.ex. SCB, Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), Sveriges universitets- och högskoleförbund (SUHF) och Inspektionen för vård och omsorg (IVO).

Expertgrupper kan knytas till rådet vid behov för specifika frågor eller områden som kräver fördjupade analyser.

Genomförd dialog med berörda aktörer

Under 2021 har rådet hanterat ett stort antal förfrågningar om deltagande i olika forum som rör kompetensförsörjning. För att i så hög grad tillgodose externa önskemål har rådskansliet och rådsledamöterna deltagit i ett stort antal olika nätverk och grupperingar samt fört dialog med en stor mängd aktörer. Dialog och kontakter sker på flera olika sätt, bland annat genom möten, skriftliga inbjudningar att komma med inspel till rådet, dialog om ärenden som skickats till rådet och genom riktade utskick. Nedan ges en sammanfattning av genomförd dialog under 2021:

- Dialog med SKR och SUHF
- Möten med SCB
- Möten med professionsorganisationer (företrädare för professionsorganisationer har även ingått i arbetsgrupper)
- Möten och kontakter med utredningar och andra nationella initiativ för diskussion om beröringspunkter till rådets arbete
- Dialog samt deltagande vid möten med ST-rådet för läkare respektive tandläkare

Kommunikationsarbete

Rådets kommunikationsarbete ska bidra till att uppnå verksamhetens övergripande mål – en effektivare kompetensförsörjning av personal i hälso- och sjukvården och tandvården genom en stärkt samverkan mellan vården och högskolan och övriga aktörer samt samlade bedömningar av kompetensförsörjningsbehoven. Dessutom ska kommunikationen stötta de målområden och aktiviteter som definieras i rådets verksamhetsplan. Av bilaga 3 framgår kommunikationsformer för olika målgrupper.

Kommunikationsstrategi och kommunikationsplan

Det övergripande syftet med rådets kommunikation är att:

- bidra till att göra Nationella vårdkompetensrådet och dess arbete känt, användbart och respekterat bland våra målgrupper och övriga intressenter,
- bidra till att berörda aktörer känner till och använder sig av kunskapsunderlagen och de samlade bedömningarna av kompetensförsörjningsbehoven i sitt eget kompetensförsörjningsarbete, och
- bidra till att främja samverkan mellan berörda aktörer och säkerställa att samtliga aktörer har en gemensam bild över kompetensförsörjningsbehoven i vården.

Övergripande mål för kommunikationsarbetet är att:

- utveckla och förvalta effektiva kanaler för att sprida rådets verksamhet och kommunicera med målgrupperna,
- stödja dialog och samverkan med rådets målgrupper, och
- tillgängliggöra kunskapsunderlag om kompetensbehoven.

Kommunikationskanaler

Webbplats för rådet

I maj 2021 lanserades Nationella vårdkompetensrådets egen webbplats. På webbplatsen kan besökarna följa rådets arbete, hitta kontakter för samverkan och ta del av rådets bedömningar och analyser. Här samlas även användbara kunskapsunderlag från myndigheter och organisationer, men även sammanställd data som rådet arbetar fram. Då Socialstyrelsen för närvarande inte har något verktyg för webbstatistik saknas användardata för webbplatsen. Utifrån statistik från nyhetsbrevet (se nedan) framgår att det finns ett stort intresse för de webbartiklar som länkas från vårt nyhetsbrev eftersom många väljer att klicka på länkarna som leder till rådets webbplats.

Nyhetsbrev

Ett digitalt nyhetsbrev för rådet lanserades i juni 2020. Där kan prenumeranterna följa rådets arbete och få information om nya bedömningar och kunskapsunderlag samt aktiviteter som rådet genomför. Antalet prenumeranter har nästan fördubblats under 2021, från 350 prenumeranter den 31 december 2020 till 586 den 31 december 2021. Nyhetsbrevet har skickats ut tio gånger under 2021.

Press och media

Press- och mediaaktiviteter under 2021:

- Pressmeddelande 14 april:
Längre ledtider för att ta sin legitimation och specialisera sig leder till outnyttjad läkarkompetens
- Debattartikel 23 september i Dagens samhälle:
”Vårdens kompetensförsörjning kräver ökad nationell samordning”
- Pressmeddelande 19 oktober: Få tar ut BMA-examen trots växande behov på arbetsmarknaden

Utöver dessa har flera nyhetstips skickats till utvalda redaktioner. Rådet har också fått förfrågningar om intervjuer från journalister vid ett flertal tillfällen.

Socialstyrelsens planering och organisering av rådets arbete

Rådskansliet

Det nationella vårdkompetensrådets kansli på Socialstyrelsen stödjer det nationella rådet och ansvarar för den dagliga verksamheten utifrån rådets verksamhetsplan. Rådskansliet har en analytisk, samordnande och kommunikativ roll. Rådskansliet är placerat på Socialstyrelsens Analysavdelning och är bemannat med sex medarbetare inklusive kanslichef. Arbetet i rådskansliet leds av kanslichefen med stöd av ansvarig enhetschef. Rådskansliet samarbetar löpande med UKÄ i flera delar av arbetet. Kanslichefen har regelbundna avstämningar med rådets ordförande. Kansliet deltar också i och stödjer arbetet i arbetsgrupperna i rådet.

I rådskansliets uppgifter ingår att:

- planera och organisera rådets verksamhet samt utarbeta rådets verksamhetsplan
- bereda underlag inför rådets möten
- föra dialog med verksamheterna på den sjukvårdsregionala nivån (regioner, kommuner och lärosäten) och stödja etableringen av sex sjukvårdsregionala råd
- föra dialog med övriga aktörer
- löpande omvärldsbevaka och samla in kunskapsunderlag om kompetensförsörjningsbehoven
- etablera och förvalta kommunikationskanaler för spridning av rådets arbete och sammanställningar av kunskapsunderlag om kompetensbehov
- kommunicera rådets arbete till berörda aktörer
- beställa eller genomföra utvecklingsuppdrag gällande statistik, prognoser och andra kunskapsunderlag, utifrån rådets bedömningar och prioriteringar
- samordna rådskansliets verksamhet med angränsande verksamheter vid Socialstyrelsen och UKÄ.

Samråd med UKÄ

Socialstyrelsen och UKÄ har under 2021 fortsatt hållit regelbundna samrådsmöten. Samrådsgruppen består bland annat av ansvariga chefer från båda myndigheterna. Under 2021 har åtta möten i samrådsgruppen genomförts. Syftet med mötena är att förhandsbereda underlag till rådet samt att föra löpande dialog om samarbetet mellan rådskansliet och UKÄ.

Bilaga 1. Nationella vårdkompetensrådets ledamöter

Ordföranden

- Ann-Marie Wennberg Larkö, sjukhusdirektör, professor, Sahlgrenska universitetssjukhuset

Representanter för lärosäten

- Katrine Riklund, prorektor, Umeå universitet
- Roger Klinth, rektor, Ersta Sköndal Bräcke högskola
- Lena Mårtensson, prorektor, Högskolan i Skövde
- Johan Dabrosin Söderholm, dekan²¹, Linköpings universitet
- Kerstin Tham, rektor, Malmö universitet

Representanter för regioner

- Hans Svensson, regiondirektör, Region Jämtland Härjedalen
- Monika Samuelsson, hälso- och sjukvårdsdirektör, Region Sörmland
- Ulrika Sundquist, HR-direktör, Region Stockholm

Representant för den sjukvårdsregionala nivån

- Jonas Appelberg, Verksamhetschef kliniskt forskningscentrum, Region Örebro²²

Representanter för kommuner

- Lis Palm, FOU-strateg, Fyrbodals kommunalförbund
- David Lidin, medicinskt ansvarig, socialförvaltningen Stockholms stad

Representanter för Socialstyrelsen och Universitetskanslersämbetet

- Olivia Wigzell, generaldirektör, Socialstyrelsen
- Anders Söderholm, generaldirektör, Universitetskanslersämbetet

Förändringar under 2021

En rådsledamot, Johan Dabrosin Söderholm, har bytt tjänst fr.o.m. januari 2021³. Dessa förändringar har bedömts av Socialstyrelsen, som i samråd med UKÄ ansvarar för nomineringsprocessen av ledamöterna till rådet, och har godkänts av Socialdepartementet.

²¹ Fr.o.m. 1 januari 2021 är Johan Dabrosin Söderholm inte längre verksam som dekan vid Linköpings universitet.

²² Fr.o.m. 15 augusti 2020 är Jonas Appelberg verksam i region Örebro. Jonas var tidigare FUI-direktör i Region Västernorrland.

Bilaga 2. Nationella vårdkompetensrådets verksamhetsplan 2021

Nationella vårdkompetensrådets verksamhetsplan 2021 – mål för 2021–2022 och aktiviteter för 2021

I Nationella vårdkompetensrådets verksamhetsplan för 2021 beskrivs mål för det nationella vårdkompetensrådets verksamhet för perioden 2021–2022 och en aktivitetsplan för 2021. Inledningsvis beskrivs rådets uppdrag samt omfattning och uppföljning av verksamheten.

Nationella vårdkompetensrådet och dess uppdrag

Nationella vårdkompetensrådet ("rådet") är ett samverkansforum mellan regioner, kommuner, lärosäten, Socialstyrelsen och Universitetskanslersämbetet (UKÄ) som har inrättats av regeringen. Rådet är knutet till Socialstyrelsen, där ett tillhörande rådskansli finns. Rådets övergripande uppdrag är att långsiktigt samordna, kartlägga och verka för att effektivisera kompetensförsörjning av personal inom hälso- och sjukvården. Uppdraget innebär att:

- Främja samverkan mellan berörda aktörer och säkerställa att samtliga aktörer har en gemensam bild över kompetensförsörjningsbehoven i vården
- Tillgängliggöra sammanställningar av fakta- och kunskapsunderlag och utifrån dessa göra samlade bedömningar av kompetensförsörjningsbehoven i vården
- Sammanställa och lämna bedömningar till berörda aktörer och beslutsfattare i frågor som har betydelse för kompetensförsörjningen på lokal, regional och nationell nivå
- Föra en kontinuerlig dialog med den sjukvårdsregionala nivån och stödja verksamheterna på denna nivå, både under utvecklingsfasen och kontinuerligt

Omfattning av rådets verksamhet

Rådets verksamhet omfattar offentlig och privat hälso- och sjukvård, tandvård och kommunalt finansierad hälso- och sjukvård. Rådet ska initialt fokusera på högskoleutbildade yrkesgrupper (22 stycken). Rådet kan lämna bedömningar om behov av förändringar av dimensionering, utbud och innehåll i utbildningar. Kompetensväxling och utveckling av nya arbetssätt, behov av nya kompetenser, fort- och vidareutbildning samt livslångt lärande är andra frågor som kan diskuteras i rådet. Rådet sammanträder fyra gånger årligen.

Uppföljning av rådets arbete

Regeringen avser att utvärdera resultatet av rådets arbete efter tre år (2020–2022). Rådets vidtagna åtgärder och aktiviteter redovisas årligen till Socialdepartementet i februari. I samband med detta gör rådet en bedömning av måluppfyllelse av uppsatta mål enligt denna verksamhetsplan.

Rådskansliet

Rådskansliet ska stödja det nationella rådet och ansvara för den dagliga verksamheten utifrån rådets verksamhetsplan. En viktig uppgift för kansliet är att föra dialog med berörda aktörer om kompetensförsörjningen och att sprida och kommunicera kunskapsunderlag, bedömningar och analyser till berörda aktörer. Rådskansliet bedriver även omvärldsbevakning inom kompetensförsörjningsområdet. Rådskansliet har ett nära samarbete med UKÄ.

Målområden och mål 2021–2022

Övergripande mål och utgångspunkter

Övergripande mål med rådets verksamhet är att nationellt samordna och effektivisera kompetensförsörjningen av hälso- och sjukvården och tandvården.

Utgångspunkter för rådets arbete är att en effektivare och bättre samordnad kompetensförsörjning inom hälso- och sjukvården kan bidra till en mer jämlik, säker, effektiv och hållbar hälso- och sjukvård. Rådets verksamhet berör flera av målen i agenda 2030: mål 3 om god hälsa och välbefinnande, mål 5 om jämställdhet, mål 10 om minskad ojämlikhet samt mål 16 om att främja en hållbar utveckling.

Målområden

Tre målområden har definierats för rådets verksamhet:

1. Nationellt samordna och främja samverkan om kompetensförsörjningen i hälso- och sjukvården på nationell och regional nivå
2. Främja en kunskapsbaserad kompetensförsörjning i hälso- och sjukvården
3. Ge berörda aktörer tillgång till en samlad och kvalitetssäkrad bild av nuvarande och framtida kompetensförsörjningsbehov

Mål

Följande mål har formulerats för respektive målområde.

Målområde 1. Nationellt samordna och främja samverkan om kompetensförsörjningen i hälso- och sjukvården på nationell och regional nivå:

- Regionala vårdkompetensråd etablerade i varje sjukvårdsregion
- Dialog mellan rådet och berörda aktörer som inte är representerade i rådet, bl.a. professioner, patientföreträdare, studenter och privata vårdgivare förs löpande
- Dialog mellan rådet och nationella aktörer/myndigheter förs löpande
- Förbättrad samverkan mellan huvudmännen och lärosäten om utbildningars innehåll

Målområde 2. Främja en kunskapsbaserad kompetensförsörjning i hälso- och sjukvården:

- God flödeskunskap om de högskoleutbildade yrkesgrupperna genom utbildnings- och hälso- och sjukvårdssystemen
- Sammanställa och analysera befintliga kunskapsunderlag om kompetensförsörjningsbehov
- Utveckla nya kunskapsunderlag om befintliga och framtida kompetensförsörjningsbehov

- Kvalitetssäkra metoder för att bedöma kompetensförsörjningsbehov
- Göra bedömningar av kompetensförsörjningsbehov på kort sikt och föreslå åtgärder
- Göra bedömningar av kompetensförsörjningsbehov på lång sikt och föreslå åtgärder

Målområde 3. Ge berörda aktörer tillgång till en samlad och kvalitetssäkrad bild av nuvarande och framtida kompetensförsörjningsbehov:

- Rådets verksamhet, bedömningar och förslag ska nå alla berörda aktörer
- Tillgängliggöra och sprida kunskapsunderlag om kompetensförsörjningsbehoven

Aktivitetsplan 2021

Nedanstående aktiviteter under respektive målområde och mål påbörjas eller genomförs under 2021. Rådskansliet ansvarar på rådets uppdrag för att aktiviteter genomförs och följs upp. Några aktiviteter utförs av eller i samarbete med UKÄ.

Aktivitetsplanen är beslutad av rådet och är ett arbetsdokument vilket kan komma att ändras beroende på rådets ändrade prioriteringar, t ex som en följd av förändringar i omvärlden. Rådets verksamhet under 2021 kommer sannolikt att påverkas av pandemin på flera sätt. Tidplan och genomförande för vissa aktiviteter kan komma att behöva justeras. Det kan även finnas behov av att tillföra eller utesluta aktiviteter under året med anledning av den pågående pandemin.

Målområde 1: Nationellt samordna och främja samverkan om kompetensförsörjningen på nationell och regional nivå

Mål	Aktivitet	Genomförande	Tidplan	Uppföljning - mått	Uppföljning – när
Regionala vårdkompetensråd etablerade i varje sjukvårdsregion	Uppföljning av uppbyggnad och etablering av de sex sjukvårdsregionala råden	Rådskansliet Rådet (gm arbetsgrupp) Governor	Q2-Q4 2021	Tillgängliggöra stödmaterial för etablering och uppbyggnad av regionala råd, såväl för administration som i annan verksamhet Tydliggöra kontaktvägar mellan nationell och regional nivå för dialog, stöd och lärande Stödja kommunal representation i samverkansforum av vikt för kommunal hälso- och sjukvård	Q4 2021
	Stöd till lärande mellan aktörerna i sjukvårdsregionerna under och efter etablering av de sex regionala råden	Rådskansliet Rådet (gm arbetsgrupp) Governor	Q2-Q3 2021	Tillgängliggöra stödmaterial för lärande Dialog och erfarenhetsutbyte om uppstartsfasen mellan de regionala råden Seminarium, workshop	Q1 2022
Förbättrad samverkan mellan huvudmännen och	Utveckla modell för dialog mellan huvudmän och lärosäten om behov	Rådskansliet	Q1-Q3 2021	Kartlägga exempel på samverkan om VFU	Q4 2021

Mål	Aktivitet	Genomförande	Tidplan	Uppföljning - mått	Uppföljning – när
lärosäten om utbildnings innehåll	av förändringarna i utbildningarnas innehåll utifrån ett framtidsperspektiv	Rådet (gm arbetsgrupp)			
	Bilda en referensgrupp bestående av utbildningsansvariga och handledare i vården för diskussion om innehåll i utbildningarna utifrån ett framtidsperspektiv Sammanställa lärdomar och sprida i berörda verksamheter	Rådet Rådskansliet	Q2-Q4 2021	Identifiera formuleringar i examensmålen i den nya läkarutbildningen i fråga om mål för kunskapskrav om teamarbete, interprofessionellt lärande och digitalisering De inrättade regionala råden bevakar frågan i sina respektive samverkansforum Upprättad kontakt med studentföreträdare för genomlysning av nämnda examensmål	Q1 2022
	Stärka samordning av VFU och klinisk praktik genom samverkansmodell	Rådet (gm arbetsgrupp)	Q1-Q3 2021	Kartlägga befintliga VFU-avtal och samverkansavtal genom dialog med berörda kontaktpersoner i regioner/kommuner Identifiera goda exempel på avtal och bakomliggande kriterier/indikatorer för att optimera tillgången på VFU så fler studenter kan utbildas	Q3 2021
	Stärk samordning mellan lärosäten om specialistsjuksköterskeutbildning	Rådskansliet Regionala råden	Q3-Q4 2021	Initiera och stödja referensgrupp för samverkan mellan lärosäten och regioner för ökad samordning av utbildningsinriktningarna i specialistsjuksköterskeutbildningen	Q4 2021
Samverkan om klinisk forskning	Främja fler forskarutbildade i vården, stärka lärosätens kompetensförsörjning av lärare	Rådet (gm arbetsgrupp)	Q1-Q2 2021	Kartlägga goda exempel på verksamheter med kommundoktorander och disputerad personal som verkar i kommunal hälso- och sjukvård Dialog med nätverk som arbetar med frågan	Q2 2021
	Främja fler doktorander inom kommunal hälso- och sjukvård genom ett ökat samarbete om doktorandsatsningar mellan kommunal hälso- och sjukvård, regionernas primärvård och slutenvård samt med lärosäten i sjukvårdsregionerna	Rådet (gm arbetsgrupp) Rådskansliet	Q1-Q2 2021	Dialog med nätverk för kommundoktorander och disputerade i kommunal hälso- och sjukvård Inhämta kunskap om forskningssamverkan inom sjukvårdsregionerna från de inrättade regionala kompetensförsörjningsråden Inhämta kunskap om företagsforskarskolor Kartlägga forskningssatsningar mellan regioner, kommuner och lärosäten	Q3 2021
	Verka för nationell samverkan och samordning om kompetensförsörjningen inklusive klinisk forskning	Rådet (gm arbetsgrupp) Rådskansliet	Q1-Q4 2021	Dialog och erfarenhetsutbyte med aktörer inom forskning som berör region, kommun och lärosäten (inkl. Life-science kontor)	Q4 2021

Mål	Aktivitet	Genomförande	Tidplan	Uppföljning - mått	Uppföljning - när
	mellan rådet och offentliga utredningar, delegationer samt bedriva övrigt samverkansarbete inom området			Upprätta kontakt med aktörer så som FoU-chefsnätverk vid SKR, SWEAH, FoU-välfärd samt med relevanta utredningar på området Identifiera befintliga forum för klinisk forskning för lärdomar och erfarenhetsutbyte Ta hand om inspel rörande forskarutbildning från de inrättade regionala råden Dialog om relevanta frågeställningar från sjukvårdsregional nivå Dialog med ALF-styrgruppen vid Socialstyrelsen	
Löpande dialog mellan rådet och berörda aktörer såsom professioner, patientföreträdare, studenter och privata vårdgivare	Fortsatt kontakt och dialog med professionsföreträdare för de 22 legitimationsyrkena i hälso- och sjukvården	Rådskansliet	Q1 2021	Etablerad dialog med företrädare för de 22 legitimationsyrkena	Q4 2021
	Fortsatt kontakt och dialog med patientföreträdare genom Nämnden för funktionshindersfrågor och Äldrerådet vid Socialstyrelsen	Rådskansliet	Q1-Q4 2021	Etablerad dialog med patientföreträdare	Q4 2021
Löpande dialog mellan rådet och nationella aktörer/myndigheter	Etablering och fortsatt dialog med nationella aktörer så som SKR, SUHF, studentförbund, SCB, IVO, Myndigheten för vård- och omsorgsanalys	Rådskansliet	Q2-Q3 2021	Etablerad dialog med nationella aktörer	Q4 2021

Målområde 2: Främja en kunskapsbaserad kompetensförsörjning

Mål	Aktivitet	Genomförande	Tidplan	Uppföljning - mått	Uppföljning – när
God flödeskunskap om de högskoleutbildade yrkesgrupperna genom utbildnings- och hälso- och sjukvårdssystemen	Utveckla flödesdata för läkare Utveckla kunskapsunderlag om AT/BT	Rådskansliet Rådet (gm arbetsgrupp)	Q3 2020-Q2 2021	Statistikflöden för läkare analyserad och publicerad Identifierat verksamheternas behov av handledarfunktioner inom regionerna och lärosäten	Q2 2021
	Fortsatt arbete med statistikflöden för läkare			Dialog med berörda aktörer, t ex seminarium, workshop, referensgrupp	Q4 2021
	Utveckla arbetet med att identifierat flaskhalsar i övergång utbildning–AT/BT–ST–specialist	Rådskansliet Rådet (gm arbetsgrupp)	Q3 2021	Identifiera flaskhalsar i övergång utbildning–AT/BT–ST–specialist, till exempel AT-kö, AT 21 eller 18 mån, ansökningsprocess etc Identifierat de nationella behoven av AT/BT	Q3 2021
	Utveckla modeller för statistikflöden för vissa högskoleutbildade yrkesgrupper	Rådskansliet	Q2-Q4 2021	Utveckla modell för statistikflöde för vissa högskoleutbildade yrkesgrupper	Q4 2021
	Samverkan med de regionala vårdkompetensråden	Rådet (gm arbetsgrupp)	Q3-Q4 2021	Ta fram planeringsunderlag och förslag till åtgärder Ta fram förslag till konkret plan för övergång AT till BT och utfasning av AT	Q1 2022
Utveckla nya kunskapsunderlag om befintliga och framtida kompetensförsörjningsbehov	Samla in underlag om och sammanställa planerat utbildningsutbud och utbildningsvolymmer	UKÄ	Q3-Q4 2021	Analysera och publicera underlagen	Q4 2021
	Kortsiktiga prognoser för antalet examinerade	UKÄ	Q4 2021	Analysera och publicera underlagen	Q4 2021
	Sammanställa statistik för utbildade (examinerade) och yrkesverksamma per sjukvårdsregion	Rådskansliet	Q4 2020	Sammanställa statistik över antalet utbildade och sysselsatta per sjukvårdsregion	Q2 2021
Göra bedömningar av kompetensförsörjningsbehov på lång sikt och föreslå åtgärder	Verka för ökad grad av fortbildning för chefer och ledare inom hälso- och sjukvårdsverksamheter. Verka för att fortbildning är kvalitetssäkrad och utgår ifrån vetenskapligt grundad kompetens	Rådet (gm arbetsgrupp)	Q1-Q4 2021	Kartlägga utbud av fortbildning inom vissa områden tillsammans med berörda aktörer Ta fram förslag för en fortbildningsåtgärdsplan för chefer och ledare i hälso- och sjukvården	Q1 2022

Mål	Aktivitet	Genomförande	Tidplan	Uppföljning - mått	Uppföljning – när
				Förslaget presenteras för beslutsfattare för frågor om fortbildning	
	Verka för implementeringen av en ny funktion i vården i form av Avancerad specialistsjuksköterska/Avancerad klinisk specialistsjuksköterska	Rådet (gm arbetsgrupp) Rådskansliet	Q1-Q4 2021	Sammanställa befintligt kunskapsunderlag om behov och nytta av införandet av nämnda yrkesgrupp Utbyta erfarenheter med berörda och angränsande avnämare om innehåll i en utbildning som kan ligga till grund för en sådan examen i högskolan	Q1 2022
	Fortsatt analysera och ge förslag på åtgärder baserat på analys av konsekvenser för kompetensförsörjning pga. pandemin	Rådet Rådskansliet	Q1-Q4 2021	Föreslå åtgärder för kompetensförsörjningen utifrån konsekvenser av pandemin	Q4 2021
Sammanställa och analysera befintliga kunskapsunderlag om kompetensförsörjningsbehov	Sammanställa befintliga kvalitativa kunskapsunderlag om framtida kompetensförsörjningsbehov	Rådskansliet Rådet	Q4 2020- Q3 2021	Analysera och värdera kompetensbehov enligt befintliga kvalitativa kunskapsunderlag	Q3 2021
	Verka för ökad tillgång för vidareutbildningar för sjuksköterskor inom intermediärvård (IMA) och av kurser om rehabilitering p g a av covid-19	Rådet (gm arbetsgrupp) Rådskansliet Regionala rådsstrukturen	Q1-Q4 2021	Kartlägga befintligt kursutbud och efterfrågan för kurser för sjuksköterskor inom intermediärvård (IMA) samt vidareutbildningar/kurser med inriktning på rehabilitering av covid-19-patienter, inom såväl slutenvård som primärvård Erfarenhetsutbyte om tillvägagångssätt för professionernas möjlighet att delta i fortbildning enligt ovan Sannolikt finns också ett stort behov av	Q1 2022
Kvalitetssäkra metoder för att bedöma kompetensförsörjningsbehov	Beskriva och värdera olika metoder (både kvantitativa och kvalitativa) för att kartlägga och bedöma framtidens kompetensförsörjningsbehov (inkl. lärdomar från pandemin)	Rådskansliet	Q2-Q4 2021	Ta fram metoder för att kartlägga och bedöma framtidens kompetensförsörjningsbehov Workshop/erfarenhetsutbyte	Q4 2021
	Verka för fler arbetsterapeuter och fysioterapeuter med specialistkompetens	Rådet Rådskansliet	Q1-Q2 2021	Dialog med lärosäten och utbildningsansvariga samt professionsföreträdare	Q3 2021

Målområde 3: Ge berörda aktörer tillgång till en samlad och kvalitetssäkrad bild av kompetensförsörjningsbehoven

Mål	Aktivitet	Genomförande	Tidplan	Uppföljning - mått	Uppföljning – när
Rådets verksamhet, bedömningar och förslag ska nå alla berörda aktörer	Sprida rådets arbete via kommunikationskanalerna nyhetsbrev och LinkedIn	Rådskansliet	Löpande	Publicera minst 4 nyhetsbrev årligen Publicera minst 4 inlägg årligen på LinkedIn	Årligen
	Utveckla en webbplats för spridning av rådets arbete (aktiviteter, bedömningar, sammanställningar, analyser m.m.)	Rådskansliet Socialstyrelsen	Q2 2020- Q2 2021	Lansera webbplats	Q2 2021
	Utarbeta planering och upplägg för en konferens 2021	Rådskansliet	Q3-Q3 2021	Utarbeta mål och upplägg för en konferens Genomföra konferens	Q1-Q3 2021
	Utveckla kommunikationskanalerna Twitter och LinkedIn	Rådskansliet	Q2-Q3 2021	Etablera LinkedIn och Twitter	Q4 2021
	Sprida rådets arbete genom deltagande i seminarier	Rådet Rådskansliet	Löpande	Genomföra 10 seminarier där rådets ledamöter eller rådskansliet deltar	Årligen
Tillgängliggöra och sprida kunskapsunderlag om kompetensförsörjningsbehoven	Utveckla en kunskapsbank på rådets webbplats för att tillgängliggöra sammanställningar av kunskapsunderlag	Rådskansliet	Löpande	Lansera webbplats Q2 2021	Q4 2021

Bilaga 3. Kommunikationsformer för olika målgrupper

Användare/kunskapsproducenter

Typ av kommunikation	Kommunikationskanaler
Kontinuerlig dialog och kunskapsinhämtning om specifika sakfrågor i rådets/rådskansliets löpande arbete.	Digitala och fysiska möten E-post Enkäter Intervjuer
Bedömningar/förslag från rådet	Riktade utskick till utvalda grupper via post och e-post
Övergripande information om hur vårt arbete fortlöper för att ge möjlighet till transparens och insyn.	Nyhetsbrev Webbplats LinkedIn Konferens

Beslutsfattare

Typ av kommunikation	Kommunikationskanaler
Bedömningar, förslag och andra beslutsunderlag från rådet	Riktade utskick till utvalda grupper via post och e-post
Övergripande information om hur vårt arbete fortlöper för att ge möjlighet till transparens och insyn.	Nyhetsbrev Webbplats LinkedIn Konferens

Informationsförmedlare

Typ av kommunikation	Kommunikationskanaler
Förslag/bedömningar från rådet som vi vill få hjälp att sprida	Riktade utskick via e-post
Information/marknadsföring av aktiviteter som rådet arrangerar (t.ex. konferens)	Riktade utskick via e-post Ev. annonser i utvalda medier/kanaler
Övergripande information om hur vårt arbete fortlöper för att ge möjlighet till transparens och insyn.	Nyhetsbrev Webbplats LinkedIn Konferens

Påverkare

Typ av kommunikation	Kommunikationskanaler
Dialog och kunskapsinhämtning om specifika sakfrågor i rådets/rådskansliets löpande arbete.	Digitala och fysiska möten E-post Enkäter Intervjuer
Bedömningar/förslag från rådet	Riktade utskick till utvalda grupper via post och e-post
Övergripande information om hur vårt arbete fortlöper för att ge möjlighet till transparens och insyn.	Nyhetsbrev Webbplats LinkedIn Konferens